

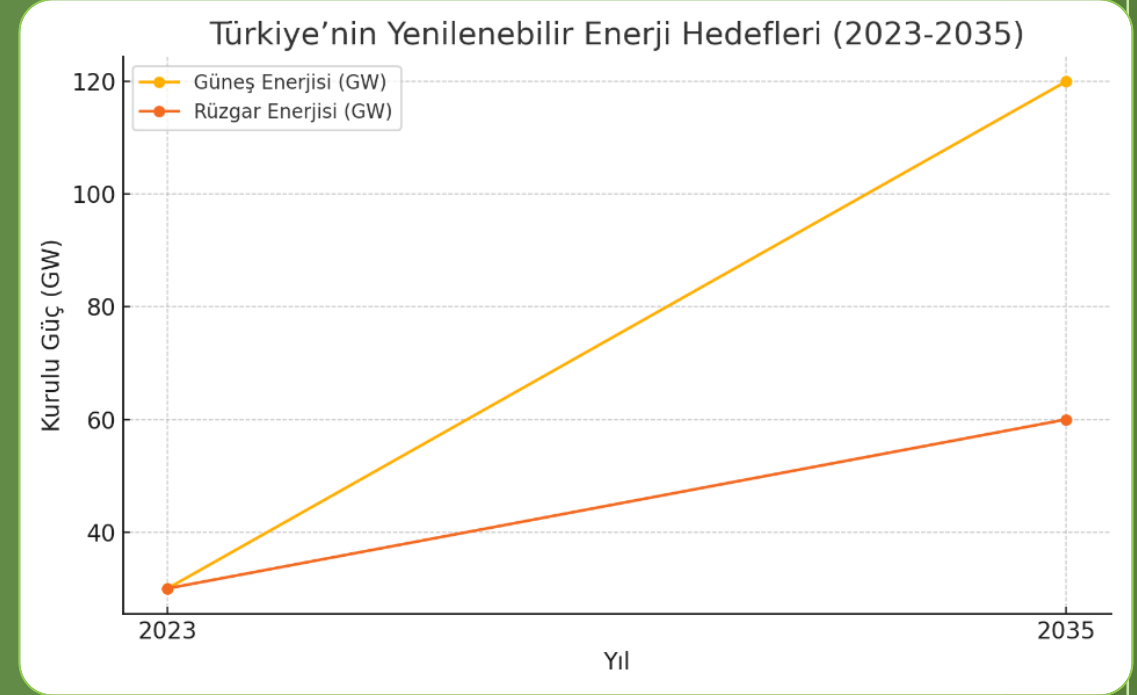
ADİL GEÇİŞ POLİTİKALARI TÜRKİYE İÇİN ÖNERİLER

28.05.2025
Ayten SÜMER
TESAB Genel Sekreteri

TÜRKİYE İÇİN ÖNERİLER

ADİL GEÇİŞ; ÇOK AKTÖRLÜ, ÇOK SEKTÖRLÜ, ÇOK BOYUTLU, ÇOK UZUN VADELİ, BÜTÜNCEL BİR YAKLAŞIM GEREKTİREN BİR SÜREÇ:

- GENEL ÖNERİLER:
- HUKUKİ ÖNERİLER
- TEKNİK ÖNERİLER
- FİNANSAL ÖNERİLER
- SOSYAL ÖNERİLER

GENEL ÖNERİLER

Hangi **sektörlerin, bölgelerin ve grupların** risk altında olduğunu gösteren detaylı analizlere dayanmalı.

Planlama döneminde ülkemizin **enerji arz güvenliği, ekonomik ve sosyolojik alt yapısı** gibi unsurlar göz önünde bulundurulmalı

Planlama karbon yoğun sektörlerin ağırlıklı olduğu bölgeler için **uzun vadeli, kapsayıcı, şeffaf, katılımcı, sürdürülebilir** bir şekilde yapılmalı

Yerel yönetimlerin, adil geçiş planlama, uygulama ve izleme süreçlerindeki rolleri güçlendirilmeli

Başarılı bir planlama için **yönetişim mekanizmaları** oluşturulmalı ve ilgili kurumlar arası yapısal uyumlaştırmalar gerçekleştirilmeli

Ömrünü dolduran ve hali hazırda kapanacak endüstriyel tesisler; bölgenin özelliğine göre **turizm, eğitim, kültür vb. kullanım amaçlı** yeniden inşa edilmesi için planlamalar yapılmalı.

HUKUKİ ÖNERİLER

Mevcut durum:

- 12. Kalkınma Planı (2024-2028)
- Orta Vadeli Program (2025-2027)
- İklim Değişikliği Azaltım Stratejisi ve Eylem Planı (2024-2030)
- İklim Kanunu taslağı (2025)

Öneriler:

- Ulusal Adil Geçiş Stratejisi detaylı hazırlanmalı
- Sosyal ve ekonomik etkileri yönetecek mekanizmalar oluşturulmalı
- Avrupa Birliği'ndeki örnekler dikkate alınmalı
- Tahsis edilecek fonlar için yasal çerçeve netleştirilmeli

TEKNİK ÖNERİLER

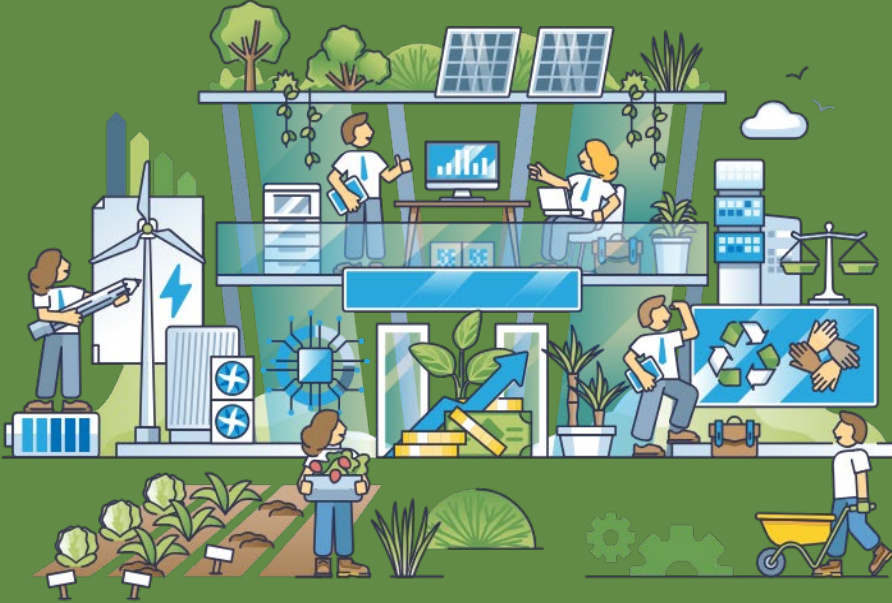
- Sektör ve bölgelere özel etki analizleri yapılmalı
- Düşük teknoloji düzeyine sahip işletmelere dönüşüm desteği verilmeli
- Enerji verimliliği, enerji depolama ve karbon yakalama alanlarına yatırım yapılmalı
- Ar-Ge, inovasyon ve dijitalleşme desteklenmeli
- Meslek liselerinde, meslek yüksek okullarında müfredat yeni teknolojik gelişmelere paralel olarak güncellenmeli
- Mevcut iş gücüne yeni teknolojilerin uygulanmasına yönelik eğitimler verilmeli, iş becerileri geliştirilmeli

FİNANSAL ÖNERİLER

- Ulusal düzeyde bir «**Adil Geçiş Fonu**» kurulmalı, **karbon vergileri, emisyon ticareti** gelirlerin bir kısmı bu fona yönlendirilmeli
- Uluslararası iklim ve yeşil finansman kaynaklarına erişim artırılmalı
- **Yeşil tahviller, kredi mekanizmaları ve yatırım teşvikleri** kullanılmalı
- Finansal kaynağın sağlanmasıyla birlikte, yeşil dönüşüm için uzun vadeli bir **kamu-yatırım stratejisi** geliştirilmeli
- Yeni yatırımlar için özel sektör yatırımlarını da teşvik eden bir model benimsenmeli
- **Yenilenebilir enerji yatırımlarının** mümkünse bölgesel adil geçiş planları yapılan bölgelere yönlendirilmeli
- Bölgesel adil geçiş planı yapılan bölgelerde bölgenin özelliğine göre sadece enerji sektörü değil **tarım, turizm ve teknoloji** gibi sektörlerle de yatırım yapılmalı
- **KOBİ**'lere danışmanlık ve finansman desteği sağlanmalı

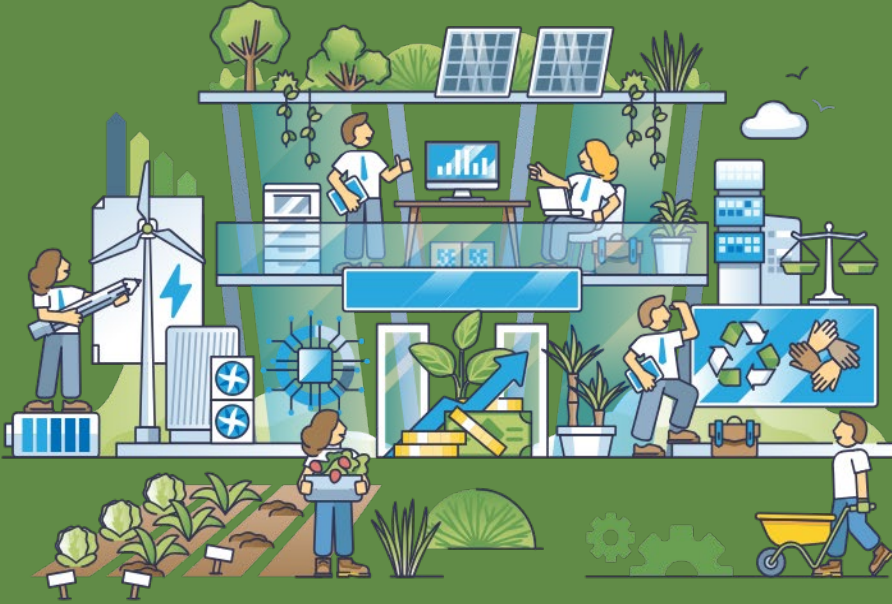

SOSYAL ÖNERİLER

- Dönüşümden en çok etkilenecek sektörlerde çalışan **işçiler**, **enerji yoksulluğu çeken hane halkları** ve **dar gelirli kesimler** öncelikli olarak desteklenmeli
- İş gücü için yeniden **beceri kazandırma** programları geliştirilmeli
- Mesleki Yeterlilik Kurumu'nun **meslek standardizasyon** çalışmaları hızlandırılmalı
- **Yerel halk**, **STK'lar**, **sendikalar**, **yerel yönetimler** ve **akademi** sürece katılmalı; karar alma süreçleri şeffaf olmalı
- **Toplumsal rıza eksikliğini** azaltmak için halk bilgilendirilmeli

SOSYAL ÖNERİLER

- Meslek liseleri ve yüksekokullar, yeşil becerilere uygun **müfredatlarla** güçlendirilmeli
- **Yeşil teknoloji okulları** artırılmalı; dönüşümden etkilenecek bireyler burada eğitilmeli
- **Sosyal koruma mekanizmaları** (maaş desteği, vergi avantajı, eğitim hibeleri) geliştirilmeli
- **Kadınlar, göçmenler, engelliler** gibi hassas gruplara özel destek programları uygulanmalı
- **İklim eğitimi** yaygınlaştırılarak her yaş grubunda bilinç oluşturulmalı

TEŞEKKÜRLER

